

LJUBLJANSKI ČASNIK.

St. 87.

V petek 31. Kosoperska.

1851.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petek. Predplačuje se za celo leto pri založniku Jožefu Blasniku 6 gold., za pol leta 3 gold., za četrt leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odraja še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znaša 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četrt leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, kateri more po novi postavi frankiran biti.

Vradni del.

Vsled razpisa v ministerstva notrajnih opravil od 30. sept. t. l. št. 21793 ima za izpeljavo cesarskega patenta od 25. sept. 1850 in od 11. aprila t. l. to je za vstanovljenje in oskerbnitvo oprostivniga zaklada za krajnsko vojvodino, c. kr. vodstvo oprostivniga zaklada z vradniško lastnostjo cesarske deželne vikše vradnije v Ljubljani kot deželni mu glavnemu mestu ta perviga novembra t. l. v djanje stopiti, kar se tedaj sploh na znanje prinese.

Ljubljana 31. oktobra 1851.

Od predsedništva c. kr. vodstva oprostivniga zaklada za krajnsko vojvodino.

C. kr. predsednik,

Dr. Ullepič.

Vsled določil ces. patenta od 11. aprila t. l. so gospod minister notrajnih vpravil z visocimi razpisi od 30. septembra in 15. oktobra t. l. št. 9,213 in 23,114 sledeče ude c. kr. deželne komisije za oprostenje zemljiš v Ljubljani in sicer, za predsednikoviga namestnika pri c. kr. vodstvu oprostivniga zaklada za krajnsko vojvodino gosp. c. kr. gubernalniga in denarstviniga svetovavca Dominika Brandsteterja, kot ude tega vodstva pa in sicer za vrednike, c. kr. derž. pravdnika namestnika Dr. Antona Schöpl-na, in c. kr. računskiga svetovavca Jožeta Bosicio-ta, dalje c. kr. okrajniga komisarja grofa Dragotina od Hohenwart v lastnosti zastopnika vpravičenih in c. kr. okrajniga sodnika Emanuela Matausek-a kot zastopnika dolžnih izvolili.

Ljubljana 26. oktobra 1851.

Od predsedništva c. kr. vodstva oprostivniga zaklada za krajnsko vojvodino.

Predsednik,

Dr. Ullepič.

28. oktobra 1851 je bil I.V. del, III. tečaja deželnega zakonika in vladniga lista izdan in razposlan; ki zapopade:

Ukaz c. k. višje deželne sodnije za Koroško in Krajnsko 28. Avgusta 1851, zastran izročnja pisem bivših sodnij sadanjim c. k. sodnijam. — Okoljni ukaz c. k. št. il. denarstvinega dežel. vodstva 13. Septembra 1851. Razlaganje zastran ravnanja s kolkom pobotnih listov od štiftanih zneskov za maše, potem od odbresti od za maše štiftanih kapitalov. — Cesarski patent 7. Oktobra 1851, s katerim se za vse kronovine cesarstva razpišejo neposrednji davki s prikledi vred za vpravno leto 1852.

Nevradni del.

Ljudske mestne šole v Terstu.

(Iz Danice.)

Od marsiktere šole in od marsikterih šolskih poskušinj po Slovenskim se je že v „Zgod-

nji Danici“ in v „Novicah“ bralo, in gotovo marsikteriga kateheta in učitelja razveselilo, vnelo in k toliko pridnišimu prizadevanju spodbódló. V ravno ta namen naj služi tudi pričujoči, pa še le nepopolni popis ljudskih mestnih šol v Terstu, in nekterih ondašnjih šolskih poskušinj in slovesnost. Nekaj zmed tega je dopisnik sam vidil in slišal, drugo pa po prijateljskim naznanilu zvedil.

Med mnogimi očitnimi in postranskimi šolami, ki se v Terzaškim mestu najdejo, zaslužijo ljudske ali začetne mestne šole bolj spoznane in čislane biti, kakor se je pred nekterimi léti in še pred malo časom godilo. Sej so začetne šole stališe, na katero se vsa daljši izreja in omika opira in zida, ne le pri nižjih, ampak tudi pri srednjih in višjih stanovih; od tod pa se blagor posameznih družin, in iz tega blagor celiga mesta izhaja. O nekim času razun ces. kralj. normalne glavne šole v novim mestu in dveh dekliških glavnih šol v Terstu nobenih družin ni bilo, kakor le nektere postranske šole ali samske šolske naprave, ki so jih pa le otroci premožniših staršev obiskovati zamogli, ker je bilo za poduk plačevati treba; nepremožni in ubožni ljudje pa so iz tega vzroka zmiram bolj zastajali, in njih otroci so od dne do dne v veči nevednosti, srovosti in malopridnosti rastle. Tode božja previdnost je dala Terzaškemu mestu in celi Terzaški pokrajini v prevzvišenim grofu Stadionu previdniga in modriga vstanovitelja in neutrudljiviga pospeševavca ljudskih šol. Po njegovim blagim prizadevanju in po vnetim podpiranju visokočastitiga škofijstva in mestniga predstojništva se je ondi v mestu in na kmetih več ljudskih ali začetnih šol napravilo, ktere se v prid mladine čedalje bolj okrevaajo in oživljajo, in se po neutrudljivi vnemi v. č. šolskiga svetovavca gosp. Kovačiča in prizadetniga v. č. šolskiga nadzornika gosp. Dr. Schneiderja na nar. vikši stopnjo oblaženstva povzdigniti utegnejo, ako se bo tudi od drugotne vikši oblasti potrebna pomoč skazala. Ako se premisli mladost pred nekterimi léti in zdaj, se precej velik razloček vidi, de je zdaj po umu in vernim zadržanju veliko bolj izobražena, kakor je nekdanj bila. Vzrok tega je pomnoženje in zboljšanje šol in ojštrejši občevanje verniga zadržanja in spolnovanja šolskih postav. Hvalniga spomina je vredno, de je na prošnjo visoko častitiga škofijskiga konsistorja, ondašnje ljudske šole pomnožiti in več pripravnih učencov in učenic pridobiti, slavno mestno predstojništvo rado dovolilo, in si prav prav prizadeva, de bi se ljudske šole povzdignile. Vender pa, ako se preudari, de je ljudska omika in prava izreja mladosti ena nar. težavnih reči, se mora obstati, de je silno težko, vse to s pravim pridam izpeljati, dokler nar. potrebnih pripomočkov ni, namreč dosti pripravnih učencov in učenic, in pa boljši prihodine. Upati pa je, de se bo tudi v teh zadevah kmalo pomagalo, zlasti po očetni skerblijivosti in prizadetnosti visokočastitiga škofijstva.

Kar se je ondi v ljudskih šolah letašnje

leto storilo, se je pri šolskih poskušnjah očitno pokazalo. To je novo spričevanje napredovanja ondašnjih ljudskih šol. Tako so se v ljudskih šolah pri stari šrangji (Barriera vecchia), na novi reni (Rena nuova), na vodotoku (Acquedotto), v starim mestu (Città vecchia) in v skorkoli (Scorcòla) šolske poskušnje z vso slovesnostjo in v posebno zadovoljnost pričujočih poslušavcov obhajale. — Pri stari šrangji je čast. gospod Ferdinand Staudacher vodja in katehet, 5 družin učiteljev v fantiških, 6 učiteljic v dekliških šolah in 1 učenik za petje. Na novi reni je čast. gosp. Mihael Debelak vodja in katehet, s 4 družimi učitelji v fantiških in 3 učiteljicami v dekliških šolah. Na vodotoku je čast. gosp. Friderik Ettl vodja in katehet, s 5 družimi učitelji v fantiških, 4 učiteljicami v dekliških šolah in 1 učenikom za petje. V starim mestu je čast. gosp. Janez Revelante vodja in katehet, 6 družin učiteljev v fantiških, 6 učiteljic v dekliških šolah in 1 učenik za petje. V skorkoli pa je čast. gosp. Matija Godina vodja in katehet, s 5 družimi učitelji v fantiških, 2 učiteljicami v dekliških šolah in 1 učenikom za petje. — Učec se v teh šolah kersanskiga nauka, branja laškiga in nemškiga, lepopisja, računstva (rajteng) iz glave in s številkami, slovnice s pravopisjem laškiga in nemškiga jezika; deklice se zraven tega tudi v ženskih delih urijo. Vsiga skupej se fantini 20 ur, deklice pa 30 ur v tednu učé. Verh tega se v drugim razredu dve uri v tednu posebej v petju vadijo. — Letašnje šolske poskušnje v imenovanih šolah za vsakdanje in nedeljske učence in učenke so od 10. velikiga serpana do 7. kimovca terpele. Slovesna razdelitev častnih daril v omenjenih šolah pa je bila 22. velikiga serpana, in 5., 6. in 8. kimovca.

V spričevanje tega, kar smo rekli, pa zdaj eno zmed omenjenih šol — na stari šrangji — nekoliko bolj popisati hočemo, ktera gotovo zasluži v izgled postavljena biti. V tej šolski napravi je deset učilnic ali šolskih izban z eno pisarnico za gosp. vodja; spodej je pet izban za fantine, in zgorej pet za deklice. Izbane so vse prav svitile, vsaka s štirim visocimi okni, vsaka za sto učencov ali učenk obilno prostorna.

Poskušnje v tej šolski napravi so se v nedeljo 24. velikiga serpana z nedeljskimi učenci 1. in 2. oddelka začele; iz perviga oddelka je bilo 10, in iz družiga 24 učencov. Med temi so se tisti učenci, ki so malo poprej že v šolo hodili, veliko boljši skazali memo unih, ki niso še v nobeni šoli bili, ali ki so le dolgo časa poprej v šolo hodili. To šola in pridnost stori in pomaga. — Drugo nedeljo, 31. velikiga serpana je bila pa poskušnja nedeljskih učenk 1. in 2. oddelka; v pervim oddelku je bilo 15, in v drugim 19 učenk. Sploh so se prav dobro obnesle, tudi izpiske ali konte, pobotne liste ali kvitenge i. t. d. spisovati znale. — Ako se pa pri tem zdaj pomisli, de je v tej šolski napravi 434 vsakdanjih učencov in 303 vsak-

danjih učenk bilo — nedeljskih učencov in učenk pa le po 34; ako se pomisli, de je v vsih petih imenovanih napravah ljudskih šol v Terstu vsakdanjih učencov skupej 1463, in vsakdanjih učenk v ravno teh šolah skupej 1325 — nedeljskih učencov pa vsih skupej le 239, in nedeljskih učenk vsih skupej v teh šolah le 190 bilo: se z žalostjo iz tega zanikerno obiskovanje ondašnjih nedeljskih šol spreviditi more. Potreba in prid nedeljskih šol zlasti se še vse premalo pozna. V nedeljskih šolah se zamorejo mladenči in deklice, ki v vsakdanjo šolo hoditi več ne utegnejo, posebno keršanskiga nauka do dobriega izučiti, de jim toliko bolj v spominu in v sercu ostane, in de se napeljujejo in navadijo v mladosti, po naukih svete vere tudi živeti, in jo v djanju in zaderžanju pokazati. To je gotovo za vsaciga človeka prva potreba in nar veči dolžnost. V nedeljskih šolah se zamore že bolj odraščena in sprečmetna mladost v nedolžnosti vedno poterovati in ohraniti, pohujšanja in zapeljevanja, ki se ga nikjer ne manjka, pa v živo svariti in obvarovati. Kaj pak je boljšiga in blagejšiga, kot pošteno, čisto, nedolžno sercé? V nedeljskih šolah se mladost tudi posebno navaditi zamore, nedelje in praznike po volji in zapovedi Božji in po zapovedi Cerkve prav posvečevati; ker veliko ljudi ravno te svete dni nar bolj z lenobo, s prepovedanimi deli in opravili, s pijančevanjem, s pregrešnimi pogovori in kratkočasi, z razuzdanostjo in hudobijami zapravlja, svoje duše pogublja, in srečo in blagoslov Božji od sebe in od svoje hiše odganja. Pri mladosti pak se še vse popraviti in poboljšati da. Zraven tega se v nedeljskih šolah učenci in učenke tudi še v družih koristnih rečeh in vednostih še bolj zuriti in zbrihtati zamorejo, kar jim bo tudi v polajšanje tega življenja služilo. Naj bi torej vsi starši skerbeti, kjer koli to napravo in priložnost imajo, de bodo njih sinovi in hčere pridno v nedeljsko šolo hodili! Naj bi duhovni pastirji in učeniki z živo besedo ljudi od tega prepričevali in jim k temu prigovarjali! Naj bi zlasti vikši duhovske in deželske oblastnije si vse prizadjale in potrebno pomoč skazale, de se bodo tudi nedeljske šole bolj pridno in stanovitno obiskovati začele!

(Dalje sledi.)

Austrijansko cesarstvo.

Horvaška.

Iz Zagreba piše „Südsl. Zeit.“: Nova vravnava občin (županij) na Horvaškim in Slavonskim po osnovi začasne Banove vstave je po dohodu svitl. Bana iz Dunaja sopet ustavljena, ker se celo nova vravnava županij, za vse dežele cesarstva veljavna, kmalo pričakuje. Kakor se sliši, bojo občine večí; vlada bo izvolila župane, katerim bojo tudi opravila nižjih cesarskih političkih vradij izročene; zato imajo pa nek okrajne poglavarstva (Bezirkshauptmannschaften) jenjati. — Mestni odbor se je začel posvetovati, kako bi se dala umeitijska (realna) šola v Zagrebu napraviti. Dalje je sklenil, da naj se sedaj po vsih kotih Zagrebškiga mesta raztresene pokopališa v eno zedinijo na tistim mestu, kjer je sedaj pokopališe ubozih. — V zboru družtva za povestnico jugoslovansko je bilo pismo g. Jožefa Chmel-a, vodja-naměstnika c. k. dvorniga in državniiga arhiva, predbrano, v katerim družtvu naznani, da je v omenjenim arhivu, razun svedočanskih pisem, po Šafariku in Miklošiču prepisanih, še veliko družih za zgovodvino jugoslovansko znamenivih pisunj, ktere bi zamoglo družtvo po prošnji svitl. Bana pri ministru knezu Schwarzenbergu za porabo dobiti. — „Matica“ si močno prizadevaje nov

lepoznansk časnik, ki naj se „Neven“ imenuje kmalo na noge spraviti. Tudi bo Jukičev „Priatelj Bosanski“ na stroške „Matice“ na svitlo prišel. Toliko zaželjeni enakolični pravopis slovanskih jezikov osnovati, je bilo dalje sklenjeno: mutasti *e* pred pismenko *r*, ki se je dosedaj *é* ali *à* pisal, po izgledu Serbov in Čehov, iz pisanja izpustiti. (Deržavni zakonik ga že davnej spuša tudi v slovanskim jeziku. Vred. Nov.) — Bogoslav Šulek, poprejšni vrednik „Slavenskiga Juga“ je dobil od Terzaškiga magistrata 100 gold. renumeracie za berilo, ki ga je v narodnim jeziku pod naslovom „100 povestic za mladež“ spisal.

(Novice.)

* Društvo za jugoslavensko dogodivščino je imelo do 24. t. m. 381 udov. Dohodkov je imelo za 2436 gold.

Avstrijanska.

54. del deželnega zakonika prinese sledeče zastran vkvartirovanja deželne žandarmerije.

(Konec.)

Kaznivnice in zapornice žandarmov se imajo s pričnami, cchtami, koci, posodami za vodo in lampami po potrebnosti preskerbeti in morajo sploh dostojno zavarovane in okna s omrežjem previdjene biti.

K a j j e

za žandarmerijski konjski hlev treba.

1.

Če je žandarmerijske konje v žandarmerijskim hlevu hraniti, mora pri mnogih konjih s pregrajami prevideni konjski stan pet komolcov širok in devet dolg biti; če so konjski stanovi dvojnati, mora osem komolcov širok biti.

2.

Tla morajo, če je mogoče, z diljami vložene ali pa z dobro ilovco vložene biti.

3.

Oprava tacega hleva je:

Kjer eden ali dva konja stojeta:

eno vedro za napajati,

ene lesene vile,

ena metla,

ena klajnica,

ena laterna,

za tri ali štiri konje:

vsaciga dvoje in razun laterne,

za pet ali šest konj:

vsacega troje in dve laterni.

Dalje gre za vsak hlev ena lopata, en ovse-njak, posoda za sedla, opravo in kermo, potem en ali dva obesilnika za sedla in kolikor je obesilnikov za uizde v vsakim hlevu treba.

4.

Če je več konj v enim hlevu, gre tudi posteljo za enega moža v njem napraviti, ki obstoji v prični z motrocom, z glavjem in eno zimsko odejo.

O r o d j e

in kaj je sicer za žandarmerijske regimentne krilne in vlakne pisarnice treba (orodje iz mehkega lesa z oljem preštrihano).

I. Za regimentno pisarnico.

a. Dve sobi regimentnega poveljnika regimentnega dela.

1 ormara za pisati (z zaklenjivo omrelo).

1 pisarnik za stoje pisati,

1 podblazinjena zofa z vsnjato prevleko,

6 stolov z vsnjato prevleko,

1 omara za pisma z ključavnico,

1 razpoloživna miza,

1 omara za obleko obešati,

1 omarica za vmivanje in kar k nji gre,

4 terila,

2 pljuvavnice,

1 pečatna preša.

1 miza za pisati,
6 stolov,
1 obesilnik za obleko,
2 pljuvavnice.

b. Ena soba za štabnega oficirja z

1 omara za pisati (s zaklenjivnimi miznicami),

1 pisarnik,

6 z usnjam prevlečenih stolov,

1 razpoloživna miza,

1 obesilnik za obleko,

1 omarica za vmivanje in kar k nji gre,

4 terili,

2 pljuvavnicama.

c. Dve sobi za adjutante in pisarje z

4 mizami za pisati (z zaklenjivnimi miznicami),

8 stolov,

1 omara za pisma,

1 polico za pisma,

1 dolgo mizo z zaklenjivo miznico,

1 obesilnik,

1 omarico za vmivanje in kar k nji gre,

4 terili,

2 pljuvavnicama,

1 usnjatim žepom s ključavnico.

d. Fna soba za avditorja z

1 omara za pisati (z zaklenjivnimi miznicami),

1 mizo za pisati,

1 pisarnikom,

6 stolov,

1 razpoloživno mizo,

1 omara za pisma,

1 polico za pisma,

1 obesilnik,

1 omarico za vmivanje in kar k nji gre,

4 terili,

2 pljuvavnicama.

e. Ena soba za ekonomijskega oficirja z tajistimi orodji kakor k d razun omare za pisma, potem z za magazin potrebnimi predalnimi policami.

f. Tri sobe za ljudi računске pisarnice z

1 omara za pisati za računovodja,

1 pisarnikom za računovodja,

mizami za pisati po številu furirjev in praktikantov,

12 stolov,

1 omara za pisma,

1 veliko polico za pisma,

1 dolga miza,

1 razpoloživna miza,

2 obesilnikama,

2 jerinama za vmivanje in kar k njima gre,

8 terili,

6 pljuvavnicama.

II. Krilna pisarnica z

a. eno sobo za krilnega poveljnika z

1 mizo za pisati (z zaklenjivnimi miznicami),

1 pisarnikom,

1 navadno mizo z zaklenjivo miznico,

1 omara za pisma,

1 obesilnikom,

4 stoli z usnjato prevleko,

1 mizico za vmivati in kar k nji gre,

4 terili,

2 pljuvavnicama.

b. Eno sobo za manipulirajočega stražmojstra in krilnega pisarja,

2 mizi za pisati (s zaklenjivnimi predali),

4 stoli,

1 polica za pisma,

1 dolg obesilnik,

2 pljuvavnici.

III. Vlakna pisarnica

z eno sobo za vlaknega poveljnika z takim orodjem kakor v II a

Orodje pisarske mize.

- 1 popolna pisarska priprava, bercljanasta ali lesena,
- 2 lesena linirja,
- 2 mesingasta svečnika s osekovavnikom,
- 1 škarje za papir.

Sicer orodje za vsako pisarnico.

- 1 deska za papir rezati z železnim linirjem in nožem,
- 1 verč za vodo z pokrovom in 2 kozarcoma,
- 1 omelo z dolgim ročem,
- 1 ročno omelo,
- 1 železna smetišnica,
- 1 pečatnik z prešo.

Izmera kurjave

za kosarne, naturalne kvartirje, pisarnice in hleve c. k. dežel. žandarmerije.

A. Kurjava

Dotična spodobšina obstoji v vsih kronovinah razun Italije, Dalmacije in južnih Tirol v Kasarn:

To žandarmi, furirski praktikantje, regimentni in krilni pisarji iz svojih plač sploh špogajo. (Glej opombo.)

Naturalni kvartirji:

za nižje oficirje v $\frac{3}{4}$ sežna terdih ali 1 sežnu mehkih derv

za pridružnike in primaplaniste, v $\frac{1}{3}$ sežna terdih ali $\frac{2}{9}$ sežna mehkih derv.

Za vsak zimsk mesec, katerih se šest rajta.

Za pisarnice in sicer:

Regimentnega štaba:

Po z razpisom dvornega vojskega sveta 23. Februarja 1808 št. 932 odločni izmeri.

Kril, Vlakov:

Iz 1 oknom $\frac{1}{2}$ sežna, iz 2 oknoma $\frac{2}{3}$ sežna, iz 3 okni $\frac{3}{4}$ sežna, iz 4 okni in več 1 sežen mehkih derv za vsak zimsk mesec; tu pa 1 sežen mehkih derv $\frac{3}{4}$ sežna terdih enako velja.

Sekcij, Korporalstev, Postaj:

Polovica spodobšine za eno krilno ali vlakno pisarnico, če je treba jo posebeji imeti.

V Italiji, Dalmaciji in južnih Tirolah pa, sicer v tajisti izmeri, tode samo za 5 zimskih mescev.

V Galiciji obstoji glede naturalnih kvartirjev gori razkazana spodobšina, glede pisarnic pa obstoji izmera derv za stanico z enim oknom v 4, z 2 v 5, z 3 v 6 sežnih mehkih derv za celo zimo s 6 mesci.

In jih priskerbljujejo:

Soseske proti ustanovljenim kvartivnim pavšalom.

Regimentno poveljništvo iz pisarniških pavšalov.

Soseske brez poplačila.

Izmera svečave

za kosarne, naturalne kvartirje, pisarnice in hleve c. k. dežel. žandarmerije.

B. Svečava.

Dotična spodobšina obstoji

v kosarnah zvunej:

To žandarmi, furirski praktikantje, regimentni in krilni pisarji iz svojih plač sploh špogajo;

v kosarno znotrej:

Kakor je treba;

naturalnih kvartirjev za nižji oficirje:

5 funtov litih lojenih sveč za vsak zimski in 3 funte za vsak letni mesec;

naturalnih kvartirjev za pridružnike in primaplaniste:

2 funta za vsak zimski in 1 funt za vsak letni mesec;

Za pisarnice in sicer:

kril, vlakov:

4 funte litih lojenih sveč za vsak zimski mesec. Poleti gre 3 funte sveč, kakor za kvartir nižjega oficirja;

sekcij, korporalstev, postaj:

2 funta sveč za vsak zimsk mesec, če je namreč treba posebno poslopje za pisarnico;

Hlevov:

Koliko je treba, gre političnim oblastnijam dogovorno z regimentnim poveljništvom.

In jo priskerbe:

Soseski proti;

regimentnega štaba:

reg. poveljništvo iz pisarniškega pavšala.

Soseska brez poplačila.

Soseske proti poplačilu za konje spadajočega dela spavnine konjikov in proti prepunjenju gnoja.

O p o m b a.

1. Žandarmom, furirskim praktikantom, regimentnim in krilnim pisarjem je bilo za zdaj po zimi 1851/51 dervnine in sicer, če so mehke derva več kot 6 gold. terde pa več kot 8 gold. drage, za vsak dan 3 kr., sicer za vsak dan $1\frac{1}{2}$ kr. privoljeno.

Za privoljenje dervnine se dalje se mora pa vsako leto z dostojnim razkazanjem stanovitne dragine pri ministerstvu znotranjih oprav prositi.

2. Derva morajo v 30 palcov doljih poleh, po zd. avstr. meri, sežen 6 čevljev visoko in 6 široko na skriž zložene biti, in vsaka druga mera se mora na te nazaj zrajtati; vselej je pa $\frac{3}{4}$ sežna terdih derv enako 1 sežnu mehkih.

3. Svečavo in kurjavo nižji oficirjev smejo tudi v naturalnih kvartirjih stanujočih avditorji, računarji in ekonomijski oficirji terjati, poslednji pa samo če so nižji oficirji.

4. Verh kvartirnih pavšalov smejo nižji oficirji, primaplanisti in pridružniki samo v tek le primerljive, v katerih soseske niso dolžne kvartirje z orodjem dervmi in lučjo dajati, svečavo in kurjavo terjati in sicer:

Oficirji, primaplanisti in pridružniki, ki so pri general-inspekciji, potem tisti doveršno postavljeni žandarmerijski oficirji, ki so zavoljo službe večasi pri regimentnim štabu zvunej svoje postaje.

Na poskušjo prideljenim oficirjem gredo v enacih razmerah samo derva tode sveče ne, ker za nje tudi armadi sveče niso odmerjene. Sveče dobivajo se le kadar pri krilu službo opravljajo in svoje kvartirje prevzamejo.

Pod temi posebnimi razmerami dobe omenjeni oficirji, primaplanisti in pridružniki za derva in ozeroma tudi za sveče, po urednih terznih izkazih spadajoče plačilo iz žandarmerijskega zaloga.

5. Med zvunanjo svečavo kosarna se štejejo stopnice, mostovži, sekreti in drugi zvunanji deli.

* Gosp. dr. Konstantin Wurzbach, pisatelj „Poljskih prislovc“, je dobil zlato medaljo za umetnosti in vednosti.

Galicia.

Cesar ima iz Galicije spet skoraj na Dunaj priti.

Tuje dežele.

Laška.

V neapolitanskem kraljestvu je 75,000 Ilircev, ki so gerško-katoliškega verozakona, ki

so v letu 1453 iz Bosne in Albanie se na Laško vselili. Obdržali so do današnjega dne svoje navade in jezik.

Angleško.

General Klapka je prišel v London in se bo podal Košuta pozdravit v Sonthampton.

* Mazzini je nov manifest razglasil, ki je bil v časopisu „Revolution“ razglašen.

Turška.

Turški car je predsedniku francoske republike šest krasnih arabskih konj podaril.

Ljubljanski novičar.

Vrednik „Novic“ je prejel pretekli teden po častitim stričniku g. Filipu Vertovcu iz Št. Vida rokopis v Novicah že večkrat omenjene zgodovine našiga rajnciga Vertovca. Poslal ga nam je imenovani gospod s temi besedami: „Malo dni pred svojo smertjo so moj preljudi stric ves rokopis še enkrat prebrali, in vse j za i, ki so bili po nasvetu „Novic“ kot nepotrebni spoznani (Austria namest Austrija itd.) s svinčnikom izbrisali, ter mi ukazali, da naj, ako bi umreti utegnili, rokopis Vam izročim“. Milo se mi je storilo, ko zavitek odprem, in zagledam 103 polpol tako čedno in tako tanjko popisanih! Koliko nepopisljiviga truda si je slavni mož prizadjal, vse to spisati in tako spisati — iz prave žive ljubezni do svojiga slovenskiga naroda! In pregledovaje rokopis zares zapazi povsod tisti j izbrisan, od kteriga mi njegov g. stričnik piše. Kolikšna marljivost še na smertni postelji! Ginjeni veselja, da nikdar pozabljivi rodoljub je to toliko zaželjeno delo Slovincam še spisal, obžalujemo le, da ga je nemila smert prehitela, da ni mogel dela doversiti. Kdo ga bo, še sedaj reči ne moremo. Iz rokopisa pa za zdaj toliko oznanimo, da Stara zgodovina obseže 49 razdelkov na 65 polpolah. Zgodovina srednje dobe se začne s 50. razdelkam na 65. polpoli, in je izdelana do 87. razdelka na 103. polpoli. Poslednji 87. razdelk, ki pa ni popolnoma dokončan, ima nadpis: „Francozi in Ingleži. — Orleanske Divica. — Vojska med rudečo in belo rožo. — Stara zgodovina se začne s 1. razdelkam: „Stvarjenje sveta in obeni potop“. — 2. razdelk: „Pervi po svetu razkropljeni ljudje“. — 3. razdelk: „Živinoreja prva stopnja človeške omike“. — 4. razdelk: „Žitoreja še večji spodbadek k omikanju“. — 5. razdelk: „Človeški rod razpade v več vest“. — 6. razdelk: „Razrašenje jezikov“. — In tako sledi zgodovina od leta do leta tako izverstno in prijetno, kakor je rajnkli slavni pisatelj vse svoje dela spisoval. Bravcam „Novic“ bomo večasih nektore razdelke za poskušjo podali, iz katerih se bojo prepričali, kolikšno pomnoženje je slovensko slovstvo po tem čeravno ne doversenim delu prejelo. (Novice.)

* V poslednjim zboru je mestni odbor sklenil, stražise nekdanje Ljublj. narodske straže v mestno lastnine prevzeti, in to hišico ali v najem (štant) dati ali jo scer za kaj porabiti; muziko ravno te straže pa je priporočil mestni strelišni družbi, ki si bo veliko hvalo pridobila, ako to muziko tudi v prihodnje mestu ohrani. — Sklenil je odbor na dalje, vse storiti, kar postave veleavajo, da bojo prihodnjic vsi učenci rokodelcov in občertnikov (Lehrjungen) pridno v nedeljsko šolo hodili, ktero sedaj nekteri zlo zanemarjajo; tudi nedeljski nauk iz mehanike in kemije, ki je po smerti g. prof. Kersnika nehal, se ima zopet pričeti. — Prašano je bilo tudi: zakaj da se letos ni v Ljubljani kakor v družih mestih realna šola začela? (Nov.)

Cestopis.

(Dalje.)

Še edna zevsema vlastovita vrsta ljudstva so plotniki. *) Velika večina vsih hiš v Ruskoj je iz lesa, i sicer iz zgol samoga lesa. Zato so plotniki v Ruskoj tako brojni (številni) i pomenljivi, da v niédnej drugej deželi ne tako. Na vesnicah je po pravem vsak mužik zajedno tudi plotnik. Vsak zna hiše stenariti, sostaviti i vrediti. Plotniki po mestih posebno v Moskvi nisu tedej nič druga ko družba, tovarštvo unih običnih kmetov; ne kakor v Nemčii navlaš cehovno izobraženi rokodelci; vendar pak so tako čudovito prebrisane glave! Na plotnikih se vidi uni narodni značaj, une sposobnosti ruskoga ljudstva, ktere so jemu v obče nej zgodovini imenitno mesto uže do seh dob odkazale, i mužebiti prihodnič še bolj odkazale bodo, se vidi moč nepogojne pokornosti, tenki

*) Plotnik = stenar, tesar = Zimmermann.

občut za vsaku meru, praktičen um za prilične naprave, dar neznatnim orodjem i malimi pomočki ne samo hipoma si pomoči, nego tudi kaj velikoga stvoriti, izverstno delo zgotoviti. Plotniki v Moskvi so zvezani v ednu popolnoma i dobro ustrojenu občinu svezami i panogami, s ebčinskimi hišovavstvi pod izobrammi starešinami, kterim gre nepogojna pokornost. Red i lepo zadržanje je pri njih ugledno; vse to pak se nikakor ni po ukazih i zakonih od zgor dol osnovalo, nego se je razvilo od zdol iz potrebe, po prirodnem sočutji i redoljubji ljudstva.

Zevsema čudovita mera na oko, lehkota in urnost i nagli progled vsaku zvičaju pri deli pohasniti, je pri plotnikih dapače, pri vsem ruskem ljudstvu.

Pravi ruski plotnik neima po navadi nikakvoga druga orodja ko sekiru i dletvo. S sekiroj za pojasom prehodi državu od kraja do konca, on išče i naide dela. Neverjetno je kaj plotnik sekiroj opravi; vse mnogovrstno orodje naših učernih rokodelcev mu je zevsema nepo-

znato, pak vendar njegovo delo ni lagoše dapače prikladnie ko naših kam izobražnih rokodelcov. Večkrat ne boš verjeli da je moguče težkoj sekiroj in ednim priprostom debelim dletvom tako prelpibeznive kinčarie izrezati, kakve na brodih i ruskih hišah naideš.

Likurg je Spartanom prepovedal, drugo orodje rabiti, da bi vsaku kinčariu kav mehkuženju mravov *) preprečil. Ruski plotniki bi lahko bili Likurga pokazali, da se prirodjena nagnjenost za krasotu, lepota i kinč tem ne zaduši, ako se pomočki, pak doseže poslednič vendar svoj namen.

Pravi plotnik u sredini države se za noču pilu, kteru i pak moskovski plotnik jakedobroj rabiti zna. Na severu, kder je še obio lesa, podere on, ako ednu desku potrebuje, celo drevo, pak je seka od obih strani tako dolgo, dokler zaželjena deska ostane.

*) Mravi = Sitten.

(Dalje sledi.)

Odgovorni vrednik: *Dragotin Melcer.* — Založnik in tiskar *Jožef Blaznik.*

Vradni list št. 73.

Št. 880. **Oznanilo dražbe.** (196) c 1

Ker pri dražbi 13. oktobra t. l. ktera je tukajšno c. k. okrajno poglavarstvo napravilo s razširanjem in iztrebljenju ozke ceste pri Garčarevcu med milokazavnikama IV/11 in V/O s ponudbo 4717 gold. 26 kr. se ni mogel dober uspeh doseči, bo po ukazu častitega c. k. vodstva deželnih stavb od 15. oktobra 1851 št. 3232 druga dražba, ki je na 11. novembra t. l. dopoldne od devetih do dvanajstih odločena, in h kateri se tisti, ki menijo to reč prevzeti, s pristavkom povabijo, da se zamorejo zadevajoči obrisi, mera, in prerajanje stroškov in pogoji dražbe, potem stavbeni popis, pri podpisani okrajnej stavbinej vradni pregledati, in de je za doverjenje dela 10 % kavcija odrajtati.

Zapečatene ponudbe, ako so po predpisu sostavljene in s 5% vadiumum preskerbljene se le takrat prejema, če se pred ustno dražbo komisii izroče.

Ti stavbeni predmet zapopade.

- 366° — 4' — 0" merila skale izsekati poleg in pri cesti, iz ktere se bo kamen za često posuti, napravil,
  - Zemlje prevoziti merila 126° — 1' — 0" šest čevljev globoko in posutjem zmešane persti, jo speljati na take kraje, da so ne zgodi škoda ne cesti ne osebnim ljudem.
  - Stari zid zdreti v merilu 2° — 5' — 4" z razdeljenjem kamna in šote, iz kamnja se bodo dveljuknje zazidale pri oveh vodotočih.
  - Naprava 24° — dolgega zida in treh vodotočev iz lomnenega kamnja in moltra v merilo 18° — 1' — 11".
  - Flaštranje treh vodotočev in enege poleg novega zidu v merilu 22° — 4' — 9" iz kamnjev 6 do 7 palcov globoko v zemljo položenih in okroglih iz skaloma.
  - Pokritje treh vodotočev z 3' — 6" širokih, 2 do 2 1/6" dolgih in 9 palcov debelih ploš, v merilu 8° — 4' — 6".
  - Priprava in prestava 240 navadnih okrajnocestnik kamnjev (paračarov).
- C. k. stavbina vradnja v Postolnji 23. oktobra 1851.

Št. 9143. **Razglas.** (189.) 3

Nasleduje se vsled visociga denarstvinega ministerstva S. t. m. št. 14733 visoki patent 7. t. m. občno razglasi, s kterim se n. v. določbe zastran neposrednih (nepremeljivih) davkov za upravno leto 1852 razpišejo.

C. k. davkno vodstvo
v Ljubljani 16. Otobra 1851.

Gustav grof Chorinsky l. r.
c. k. poglavar.

Mi **Franc Jožef Pervi**, po Božji milosti cesar Avstrijski; kralj Ogerski in Česki, kralj Lombardski in Beneški, Dalmatinski, Hrvaški, Slavonski, Gališki, Vladimirski in Ilirski, kralj Jeruzalemski i. t. d., nadvojvoda Avstrijski, velki vojvoda Toskanski in Krakovski; vojvoda Lotarinski, Sol-

nograški, Štajerski, Koroški, Krajnski in Bukovinski; velki knez Erdeljski; mejne grof Moravski; vojvoda Gornje- in Dolnje-Silezki, Modenski, Parmezanski, Piačenski in Kvastalski, Osvetimski in Zatorski, Tešinski, Friulski, Dobrovaški in Zaderski; pokneženi grof Habsburški, Tirolski, Kiburški, Goriški in Gradiškanski, knez Tridentinski in Briksanski; mejni grof Gornje- in Dolnje-Lužiški in Istrijski; grof Hohenembski, Feldkirchski, Bregenski, Sonnenberski i. t. d. gospod mesta Terzaškega, Kotora in Slovenske meje, velki vojvoda vojvodine Serbske i. t. d. i. t. d.

Glede na potrebine derzave, ki nastopijo v upravnem letu 1852, spoznamo za dobro, po zaslišanju Našega ministerskega zbora in derzavnega svetavstva sledeče odločbe izdati:

1. V upravnem letu 1852 se imajo zemljišni (gruntni) davek, davek od poslopj, pridobnina in dohodnina (davek od dohodkov) s prikladi k tem dačam vred v tej izmeri in po teh odločbah odrajtati, ki so bile za upravno leto 1851 predpisane, kolikor Naš nasočni patent kaj družega ne zapove.

2. Kronovinam, v kterih se zemljišni davek po iznajdkih stanovitnega katastra nalaga, se za upravno leto 1852 priverstijo kronovina Silezka in Dalmatinska, po tem mesto Krakovsko in Krakovska okolica s tim pristavkom, da se ima ondri redni zemljišni davek s šestnajst odstotki čistega katastralnega doneska izmeriti.

3. Ko se je stanovitni kataster v Krakovu in Krakovski okolici vpeljal, se bodo na mesti doslej obstavših, pod poprejšno vlado vpepljanih neposrednih dač, tudi ostali pod 1) naštetih neposrednih davki po odločbah za Galicijo veljavnih jemali.

4) Ker se na Ogerskem, Erdeljskem, Hervaškem, Slavonskem, v Serbski vojvodini in Temeškem Banatu dela provizorija zemljiškega davka v tekočem upravnem letu še niso mogle do konca dognati, se imajo v teh deželah po Našem sklepe 2. novembra 1850 za tekoče upravno leto zavkazani neposredni davki tudi v upravnem letu 1852 poberati.

5. V lombardo-beneškem kraljestvu se imajo neposredni davki po odločbah Našega patenta 11. aprila 1851 v tisti izmeri poberati, ki za celo upravno leto 1852 pride.

Našemu ministru dnarstva je naloženo, te zaukaze izpeljati.

Dano v Našem poglavitnem in prestolnem mestu Dunaju 7. oktobra v letu tisuč osem sto eden in petdesetem, Našega cesarjevanja v tretjem letu.

Franc Jožef, s. r.

Schwarzenberg, s. r. *F. Krauss*, s. r.

Po najvišjem zavkazu:

Ranssonet s. r.

ministerskega zbora kancelijski vodja.

Št. 9111. **Razpis konkurza.** (191.) c 3

V krajnski kronovini je spraznjena stopnja okrajnega komisarja družega razreda, s plačo letnih 800 gold. Kdor se za to stopnjo ali za konceptnega adjunkta z pripomočkom

400 ali 300 gold. oglasi, ima svojo osvedočeno prošnjo, ako je v derzavni službi, neposredno po predstojništvu vradnije in na vsako vižo do 15. prihodnjega mesca pri deželnem poglavarstvu vložiti.

Ljubljana 10. oktobra 1851.

Gustav grof Chorinsky, r. s.
deželni poglavar.

Št. 2786. **Oznanilo.** (195.) 1

Od 1. novembra t. l. se bodo sedaj med Kočevjem in Ljubljano obstoječe trikratne poštne potovske vožnje na teden na petkratne pomnožile, s kterimi se v zvezi med Kočevjim in Černomljem obstoječo poštno vožnjo, ki bo od tega časa dvakrat na teden obstala, na tako vižo vsakdanja poštna zveza vstanovi.

Po tem takem bodo od te dobe vožnje iz Kočevja v Ljubljano vsak pondelik, torek, četrtek, petek in vsako soboto odrinule ob petih zjutraj, in vsaki drugi dan se ob enakej uri zjutraj spet vernule, tako, da dospé v Ljubljano kakor tudi v Kočevje naj pozneje ob štirih popoldne.

Potovska pošta med Kočevjem in Černomljem pa bo druga dva dni, t. j. vsako sredo, kakor dozdaj, in potem vsako nedeljo zjutraj ob šestih; iz Černomlja nazaj pa vsakbart drugi dan ob devetih zjutraj odrinuta, tako, da bode v Černomelj naj pozneje ob treh popoldne, od tod v Kočevje pa ob petih zvečer dospela.

To se s pristavkom sploh naznani, da se imenovana potovska pošta z pisemskimi in voznjopostnimi poslatvami peča.

C. k. poštno vodstvo.

Ljubljana 21. oktobra 1851.

Hoffmann s. r.

Št. 10610. **Razglas** (194) 2

posojivcem zapustnine.

Pri c. k. okrajnem sodništvu ljubljanske okolice imajo vsi tisti, ki imajo o zapustnini 7. aprila 1851 umerlega posestnika pol zemljišča Janeza Čermana iz Žlebe hiš. št. 34, kakor posojivci kaj tirjati, 19. novembra se oglasiti in skazati posojilo, ali pa pismeno naznani, ker bi sicer ti posojivci, ako bi posojilo imetje preseglo, potem nič več ne mogli tirjati, razun ako jim kaka zastava gre.

Ljubljana 21. oktobra 1851.

C. k. okrajni sodnik

Heinricher s. r.

Št. 10481. **Proglas.** (193.) c 3

Visoko c. k. deželno sodništvo v Ljubljani je z ukazom od 14. oktobra t. l. št. 4180 Antona Cibarja iz Matenji vasi za zapravljivca spoznati za dobro spoznalo.

To se s pristavkom sploh naznani, da se mu je gospod Janez Gams iz Loke za varha dal.

C. k. okrajno sodništvo ljubljanske okolice.

Ljubljana 18. oktobra 1851.

Heinricher s. r.